

IN MEMORIAM

Gösta Lundquist foto.

KNUT TINNBERG

1/7 1878—26/11 1948

År 1928 sände köpmannen Knut Tinnberg in en stenyxa, funnen på Bokö i Mjörn, till Göteborgs Museum. Nuvarande landsantikvarien Ph. Humbla kom i kontakt med honom, och detta blev anledningen till att Tinnberg började en samlarverksamhet, som skulle komma att bli av stor vetenskaplig betydelse, och som först skulle avbrytas av hans död på senhösten 1948.

Knut Tinnberg började att samla »flinta» utmed stränderna kring Mjörn, och redan samma år hade han tagit reda på ett mycket stort antal stenåldersboplatser, särskilt från Bokö. Genom dessa rekognosceringar, som han fortsatte under de följande åren, insamlade han ett tidigare till stora delar okänt material av delvis ålderdomlig prägel, karakteristiskt för dessa insjöboplatser. Mjörnboplatserna publicerades sedermera av Åke Fredsjö.

Under de följande åren utvidgade Tinnberg sin samlarverksamhet, och han kom allt mer och mer att ägna sig åt stenåldersboplatserna utmed Västkusten. Han deltog i de stora undersökningarna, som Göteborgs Museum utförde vid Sandarna och Gottskär, drog själv fram det sedan livligt diskuterade och av Nils Niklasson publicerade materialet från Råö och Varberg, och deltog vidare under ett antal år i den tidigt bortgångne geologen H. Thomassons undersökningar av strandlinjerna i Bohuslän.

Tinnberg brukade årligen företaga vandringar i fjällen, som han under årens lopp kom att till stora delar genomströva, från Härjedalen i söder och upp till Torne träsk. Genom sina boplatssfynd från Västsverige kom han nu att även intressera sig för den norrländska stenåldern. Han började omkring 1932 att varje år företa insamlingsresor i fjälltrakterna, och ända fram till sin död skulle denna verksamhet förbli hans verkligt stora intresse.

Åt länsantikvarie E. Festin i Östersund insamlade han ett betydande material från Jämtland. I de södra delarna av Lappland, framför allt från Kultsjöområdet i Vilhelmina, påträffade han en rad boplatzlokaler, och Umeå Museum har härigenom fått betydande fynd liksom även Statens Historiska Museum. Från dessa färder återkom han bl. a. med det uppmärksammade fyndet av den stora asbestkrukan från Kultsjön, nu i Umeå Museum, och det lika märkliga fyndet av den lilla skifferplattan med en inristad valfigur, också den från Kultsjön, som tillhör Historiska Museet. Dessa två praktfynd var nog de, som han själv skattade som sitt märkligaste byte.

Från och med 1942 kom Knut Tinnbergs verksamhet att få en mer enhetlig inriktning. Genom antikvarie K. A. Gustawsson kom han nämligen att deltaga i de stora rekognosceringsarbeten, som Riksantikvarieämbetet vid denna tid påbörjade i anslutning till de norrländska sjöregleringarna. Under åren fram till sin död arbetade han så gott som under hela sommarhalvåret med insamlingsverksamhet. Han deltog i och utförde stora delar av rekognosceringarna av Storsjöområdet och Indalsälvens källområde med Långan och Hårkan i Jämtland; vidare arbetade han i Ångermanälvens källområde, framför allt inom Kultsjöområdet, och utförde även mindre rekognosceringar i de södra delarna av Västerbotten. Under dessa arbeten återvände Tinnberg delvis till sina gamla jaktmarker, där han hade börjat sina första norrländska inventeringar. Hans sista arbete gällde den stora rekognosceringen av Faxälvens källområde, som påbörjades 1946 och som han var med och avslutade under sitt sista år.

Tinnberg gjorde vid dessa undersökningar stora insatser, och han rörde sig också här inom sitt rätta område. Han hade en utomordentlig förmåga och fallenhet att upptäcka boplatzlokaler i terrängen. För den, som haft tillfälle att år efter år följa hans arbete, var det förbluffande, vilken känsla han hade för boplatsernas läge, och hur snabbt och in-

IN MEMORIAM

tuitivt han fann fynd. Genom sitt arbete har han i mycket hög grad bidragit till de samlingar, som Historiska museet nu äger från de inre delarna av Norrland, från trakter som dessförinnan i stor utsträckning betraktades som ödemarker under förhistorisk tid.

För Knut Tinnberg blev letandet efter stenåldersboplatser ett allt annat överskuggande intresse. För detta avstod han från den ordnade tillvaro, som följer med mera alldagliga arbetsuppgifter eller yrken, och åsidosatte vad vanliga människor skulle anse för minimum av daglig komfort. Vår borgeliga livsförsel lockade honom inte. I stället valde han en strävsammare lott och de ekonomiska bekymmer, som han härigenom inte kunde undgå. För honom betydde dessa besvärligheter inget jämfört med glädjen att få upptäcka nya stenåldersboplatser i utforskade trakter. När Kungl. Vitterhetsakademien på hans 70-årsdag överlämnade sin belöningsmedalj som en erkänsla för hans insatser, var han trots sin ålder ute på det fältarbete i Ströms Vattudal, som skulle bli hans sista. Han var då redan märkt av den sjukdom, som inte långt därefter skulle avbryta hans arbete.

Knut Tinnberg föddes i Göteborg den 1 juli 1878, gick på Latinläroverket i staden, men måste före studentexamen avbryta studierna på grund av faderns död. Han var sedermera verksam som kontorsman och drev även en tid egen affärsrörelse. Han var under en lång följd av år ordförande i Göteborgs Kontoristförenings egnahemsföretag och tillhörde även föreningens fullmäktige. Han lämnade sedermera affärslivet helt och hållet, och vid sin död den 26 november 1948 hade han under 20 års tid ägnat sig åt arkeologien.

Sverker Janson